

รายการ : หนึ่งสัปดาห์กับ สนช.

ตอน : ความเป็นมาและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

โดย : นางสาวสุธีรา จินายน นิตกรชำนาญการ

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอโดยนายสมชาย แสวงการ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีหลักการและเหตุผล ดังนี้

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังต่อไปนี้

(๑) เพิ่มเติมบทบัญญัติ ห้ามมิให้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกยาเสพติดประเภท ๕ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตเฉพาะกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

(๒) เพิ่มเติมบทบัญญัติ ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาต และกำหนดให้การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ไว้ในครอบครองคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

(๓) เพิ่มเติมบทบัญญัติ ในกรณียกเว้นให้มียาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ไว้ในครอบครองไม่เกินจำนวนที่จำเป็นสำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัว หรือสำหรับใช้ประจำในการปฐมพยาบาล หรือกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในเรือ เครื่องบิน หรือยานพาหนะอื่นใดที่ใช้ในการขนส่ง สาธารณะระหว่างประเทศ

(๔) เพิ่มเติมอำนาจของผู้อนุญาตที่จะอนุญาตให้จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๕ แก่ผู้ขออนุญาต

(๕) เพิ่มเติมให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจกำหนดเขตพื้นที่เพื่อทดลองปลูกพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ผลิตและทดสอบยาเสพติดประเภท ๕ หรือกำหนดเขตพื้นที่ให้เสพหรือครอบครองยาเสพติดประเภท ๕ ในปริมาณที่กำหนด โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและต้องมาตรการควบคุมตรวจสอบด้วย

(๖) ตัดยาเสพติดประเภท ๕ ออกจากบทบัญญัติห้ามผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก และการมีไว้ในครอบครอง รวมถึงการกำหนดปริมาณยาเสพติดประเภท ๕ ที่ให้สันนิษฐานว่ามีไว้เพื่อครอบครองจำหน่ายออก โดยใช้เนื้อหาเดียวกันนี้ไปกำหนดเพิ่มเติมในมาตราอื่น

(๗) กำหนดห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๗ จำหน่ายยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ นอกสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

(๘) เพิ่มเติมหน้าที่ของผู้รับอนุญาต ในการจัดเก็บรักษายาเสพติด และหน้าที่ที่ต้องกระทำเมื่อยาเสพติดถูกโจรกรรม สูญหาย หรือถูกทำลาย

(๙) กำหนดเพิ่มเติมมิให้โฆษณายาเสพติดให้โทษประเภท ๕ เว้นแต่เป็นการโฆษณาต่อผู้ประกอบวิชาชีพที่ได้รับอนุญาต และหลักเกณฑ์ในการโฆษณาฉลากหรือเอกสารกำกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุ

(๑๐) กำหนดให้ผู้รับอนุญาตที่ประสงค์จะจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดประเภท ๕ เกินปริมาณที่กำหนด ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต

(๑๑) กำหนดหน้าที่ของทายาท ผู้ครอบครอง หรือผู้จัดการมรดก และอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดประเภท ๕ ตายก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ

(๑๒) กำหนดโทษกรณีครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ อันฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้

๑.๒ เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ในปัจจุบันในส่วนของกัญชานั้นปรากฏผลวิจัยว่าสารสกัดจากกัญชามีประโยชน์ทางการแพทย์ หลายประเทศทั่วโลกได้มีการผ่อนปรนโดยการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย อนุญาตให้ประชาชนใช้พืชกระท่อมและกัญชาทางการแพทย์หรือเพื่อการนันทนาการได้โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่สำหรับประเทศไทย ปัจจุบันพืชกระท่อมและกัญชายังคงเป็นสิ่งเสพติดให้โทษประเภท ๕ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มีการกำหนดโทษทั้งผู้เสพและผู้ครอบครอง ทั้งที่ในสภาพความเป็นจริงพบว่ามีผู้ป่วยบางส่วนลักลอบใช้กัญชาเพื่อรักษาโรคนานหลายปีแล้ว ทั้งผลิตใช้เองและมีผู้ผลิตในเชิงพาณิชย์ เป็นผลให้มีราคาแพงและอาจไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการแพทย์และตำรับยา สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อเปิดโอกาสให้สามารถนำกัญชาและพืชกระท่อมไปทำการศึกษาวินิจฉัยเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์และสามารถนำไปใช้ในการรักษาภายใต้การดูแลและควบคุมของแพทย์ได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๑.๓ ร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีเนื้อหารวมจำนวน ๑๗ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑.๓.๑ กำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติ ห้ามมิให้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกยาเสพติดประเภท ๕^๑ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตเฉพาะกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

^๑ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๗ บัญญัติว่า

“มาตรา ๗ ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

(๑) ประเภท ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)

(๒) ประเภท ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ฝิ่นยา (Medicinal Opium)

๑.๓.๒ กำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติ ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาต และกำหนดให้การมียาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๕ ไว้ในครอบครองคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ให้สันนิษฐานว่า มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

๑.๓.๓ กำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติ ในกรณียกเว้นให้มียาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ไว้ในครอบครองไม่เกินจำนวนที่จำเป็นสำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัว หรือสำหรับใช้ประจำในการ ปฐมพยาบาล หรือกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในเรือ เครื่องบิน หรือยานพาหนะอื่นใดที่ใช้ในการขนส่ง สาธารณะระหว่างประเทศ

๑.๓.๔ กำหนดเพิ่มเติมอำนาจของผู้อนุญาตที่จะอนุญาตให้จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒^๒ หรือประเภท ๕ แก่ผู้อนุญาต

๑.๓.๕ กำหนดเพิ่มเติมให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจ กำหนดเขตพื้นที่เพื่อทดลองปลูกพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ผลิต และทดสอบยาเสพติดประเภท ๕ หรือกำหนดเขตพื้นที่ให้เสพหรือครอบครองยาเสพติดประเภท ๕ ในปริมาณที่กำหนด โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและต้องมาตรการควบคุมตรวจสอบด้วย

(๓) ประเภท ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(๔) ประเภท ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)

(๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น กัญชา พืชกระท่อม

ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อยาเสพติดให้โทษตามมาตรา ๘ (๑)

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า ฝิ่นยา (Medicinal Opium) หมายถึง ฝิ่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา”

^๒ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๗ บัญญัติว่า

“มาตรา ๗ ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

(๑) ประเภท ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)

(๒) ประเภท ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ฝิ่นยา (Medicinal Opium)

(๓) ประเภท ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(๔) ประเภท ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)

(๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น กัญชา พืชกระท่อม

ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อยาเสพติดให้โทษตามมาตรา ๘ (๑)

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า ฝิ่นยา (Medicinal Opium) หมายถึง ฝิ่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา”

๑.๓.๖ กำหนดให้ตัดยาเสพติดประเภท ๕ ออกจากบทบัญญัติห้ามผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก และการมีไว้ในครอบครอง รวมถึงการกำหนดปริมาณยาเสพติดประเภท ๕ ที่ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ เพื่อครอบครองจำหน่ายออก

๑.๓.๗ กำหนดห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๗ จำหน่ายยาเสพติดให้โทษ ประเภท ๕ นอกสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

๑.๓.๘ กำหนดเพิ่มเติมหน้าที่ของผู้รับอนุญาต ในการจัดเก็บรักษา ยาเสพติด และหน้าที่ที่ต้องกระทำเมื่อยาเสพติดถูกโจรกรรม สูญหาย หรือถูกทำลาย

๑.๓.๙ กำหนดเพิ่มเติมมิให้โฆษณา ยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ เว้นแต่เป็นการ โฆษณาต่อผู้ประกอบการวิชาชีพที่ได้รับอนุญาต และหลักเกณฑ์ในการโฆษณาฉลากหรือเอกสารกำกับ ยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุ

๑.๓.๑๐ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑^๓

๑.๓.๑๑ กำหนดให้สามารถเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ ได้ หากเป็นการเสพ เพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง ในสาขาทันตกรรมที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๗ และกำหนดให้สามารถเสพยาเสพติดให้โทษ ประเภท ๕ ได้ หากเป็นการเสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบ โรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรมที่ได้รับใบอนุญาต ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย สาขาเวชกรรมไทย หรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือเสพเพื่อการศึกษาวิจัยตาม มาตรา ๑๗

๑.๓.๑๒ กำหนดให้ผู้รับอนุญาตที่ประสงค์จะจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด ประเภท ๕ เกินปริมาณที่กำหนด ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต

^๓ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๗ บัญญัติว่า

“มาตรา ๗ ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

(๑) ประเภท ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)

(๒) ประเภท ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ผีนยา (Medicinal Opium)

(๓) ประเภท ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(๔) ประเภท ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)

(๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น กัญชา พืชกระท่อม

ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อยาเสพติดให้โทษตามมาตรา ๘ (๑)

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า ผีนยา (Medicinal Opium) หมายถึง ผิ่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งโดยมี ความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา”

๑.๓.๑๓ กำหนดหน้าที่ของทนายท ผู้ครอบครอง หรือผู้จัดการมรดก และอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตจำหน่ายหรือมีไว้ครอบครองซึ่งยาเสพติดประเภท ๕ ตายก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ

๑.๓.๑๔ กำหนดโทษกรณีครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ อันฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้

๑.๓.๑๕ กำหนดโทษกรณีจำหน่ายหรือมีไว้ครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ อันฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้

ในคราวการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๘๐/๒๕๖๑ ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่ ๑ รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยตั้งคณะกรรมการวิสามัญคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา จำนวน ๒๙ คน กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน

หากท่านผู้ใดประสงค์รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ฉบับนี้เพิ่มเติม กรุณาติดต่อได้ที่ www.senate.go.th หรือสอบถามได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายวุฒิสภาและหน่วยประสานงานราชการวุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕